

Tre grunde til, at det bør undgås at føre missionsfokuseret politik

Børsen den 26 juli 2023

På europæisk, amerikansk og hjemligt plan er store økonomiske visioner og statslig planlægning på mode igen.

USA og EU prøver med omfattende industripolitik, og den danske regering overvejer planlægning på 30-års sigt og statsligt ejerskab af investeringer i Nordsøen. Men, som flere økonomer har påpeget, er der intet nyt - og de omfattende problemer, denne type økonomisk politik skaber, er ikke anderledes end i 1970'erne.

Kritikerne omfatter blandt andet Mark Pennington, der er professor i politisk økonomi på King's College i London, og en af pionererne i den analyseapproach, der kaldes robust politisk økonomi. Pennington deltog i sidste uge i en forskningsworkshop i Buckingham, hvor han advarede mod det, han kalder 'missionary government', eller på dansk: Missionsfokuseret politik.

Det er klart, hvorfor missionsfokuseret politik er populær blandt politikere og dele af embedsværket: Det er en type politik, hvor man virkelig kan demonstrere store visioner, hvor politikere kan opfatte sig selv som 'statsmænd' ved at håndtere store, langsigtede problemer, og hvor embedsværket får lov til at udfolde dets fulde indflydelse. Deri ligger de store problemer desværre også.

Pennington peger på tre alvorlige problemer med missionsfokuseret politik. I modsætning til mere traditionel økonomisk politik, der sigter efter at bidrage til basal infrastruktur og løse konkrete, begrænsede problemer, forsøger den nye politik at håndtere såkaldt komplekse fænomener.

Et missionsfokus betyder derfor, at man for eksempel hverken har erfaring med gode eller dårlige løsninger eller forstår samspillet mellem forskellige dele af ens komplekse problem.

Politisk gør man således, som om man har en præcis viden, der slet ikke eksisterer. For det andet er et almindeligt problem eksemplificeret af Mariana Mazzucato, der rådgiver EU om denne type politik: Mazzucato ignorerer alternativomkostninger.

Med andre ord overser hun og mange politikere, at når det offentlige har brugt ressourcer, kan de ikke også bruges af erhvervslivet. Sidst, men ikke mindst, indebærer missionsfokuseret politik, at alle gør det samme og følger planen.

Dermed er der ingen konkurrence mellem stater eller kommuner, der kan afsløre, hvad der faktisk virker.

Dansk politik er ved at blive missionsfokuseret.

Regeringen lægger op til at lade grøn omstilling gennemsyre store dele af politikken, ligesom den forsøger at detailstyre et fremtidigt arbejdsmarked ved at underminere universitetsuddannelser og subsidiere andre jobtyper.

Lars Løkke Rasmussen (M) har også foreslået at danne faste, korporatistiske trepartsforhandlinger mellem arbejdsgivere, fagforeninger og regeringen for at undgå konflikter og bedre planlægge udviklingen.

Folketinget styrer dermed direkte mod den sump af fundamentale problemer, som missionsfokuseret politik skaber..

Christian Bjørnskov